

MALEISCH
BORNEO

IN HET RIJK VAN BIODIVERSITEIT

TALLOZE ECOSYSTEMEN, DUIZENDEN
BOOMSOORTEN, BIZARRE FAUNA EN 'S WERELDS
GROOTSTE BLOEM: DIT IS DE SCHAT VAN HET MULU
NATIONAL PARK, KAMPIOEN BIODIVERSITEIT.

Het is geen toeval dat het park 'de hof van Eden' wordt genoemd, want ga maar na: het bevat acht soorten tropisch bos met duizenden plantensoorten; één hectare van het oerregenwoud telt een grotere plantenvariatie dan heel Noord-Amerika, en in één enkele boom leven meer dan duizend soorten insecten.

130 Vanuit de hete vochtige jungle verrijzen zandstenen pieken, scherp en puntig en sommige wel 40 meter hoog.

130-131 Een hangbrug in het regenwoud. Twee derde van Sarawak, het Maleisische deel van het Mulu National Park, is bedekt met regenwoud, maar houtkap vormt een bedreiging.

REISTIPS

WANNEER De beste periode is van juni tot september. De moesson duurt van december tot maart, maar het regent het hele jaar, met constante tropische hitte en een zeer hoge luchtvochtigheid.

ZO KOM JE ER Het Mulu National Park is te bereiken per vliegtuig: er gaan dagelijks vluchten vanaf Miri en vier vluchten per week vanaf Kuching en Kota Kinabalu. De excursies in het park vertrekken vanaf de parkkantoren; je gaat te voet of per boot en altijd met een gids. Je kunt alleen op eigen gelegenheid rondlopen rond het bezoekerscentrum en in het nabijgelegen resort.

DIT HEB JE NODIG Lichte outdoor-kleding, lange broek, wandelschoenen, zwemkleding, anti-insectenspray voor de jungle, en een verrekijker om dieren te bekijken.

ZWAARTE Het klimaat kan cruciaal zijn vanwege de hoge luchtvochtigheid; je kunt je bezoek afstemmen op je lenigheid en conditie.

WEBSITES

mulupark.com
www.forestry.sarawak.gov.my
www.malaysia.travel

Het dak van takken en lianen boven de jungle herbergt de grootste diversiteit aan dieren: orang-oetans, gibbons, neusapen, robuuste kapucijnapen, lori's (piepkleine in bomen levende nachtapen), neushoornvogels, vliegende draakjes, eekhoorns, kikkers en spinnen die zo groot zijn dat ze vogels kunnen eten. Het beschermde gebied is een concentratie van ongeëvenaarde records en unieke natuurverschijnselen.

Twee derde van het park (7500 km²) ligt in de regio Sarawak, waarvan nog eens twee derde is bedekt met bos, geïrrigeerd door wel duizend waterlopen. Je bereikt Mulu vanuit Kuching, de hoofdstad van Sarawak, met een vlucht van twee uur over dicht vochtig bos met kronkelende gezwollen rivieren.

Hier lijken de verrassingen te eindigen, maar de grootste attractie van het park

moet nog komen. Dat is het grottenstelsel, de belangrijkste karstformatie in de tropen. Bereid je voor op een reis vol verrassingen onder het aardoppervlak, een natuurlijk pretpark voor wie niet bang is voor een wereld zonder zon. Sommige grotten kun je vanaf het bezoekerscentrum van het park bereiken met een pirogue of via houten loopbruggen tussen torenhoge bomen, gemarkeerd met bordjes als

in een botanische tuin. Deze concentratie van grotten onthult een geologische geschiedenis van anderhalf miljoen jaar, een bijzondere morfologie van afwisselend zandstenen kamers en pieken: het park wordt gedomineerd door de 2377 meter hoge Gunung Mulu.

Er is een lange reeks grotten, waarvan de Hertengrot de bekendste is. Het spectaculairst zijn de aangrenzende Windgrot

en Helderwatergrot: je bereikt ze in een uur per pirogue over de rivier de Mulu en betreedt ze met wat gymnastiek via een metalen trappenstelsel tussen stalactieten en stalagmieten.

Je ontzag bereikt een hoogtepunt bij je bezoek aan de Hertengrot, op bijna 4 km lopen. Het is een kamer met een dubbele ingang, 792 meter lang en 127 meter hoog, verlicht door grote na-

tuurlijke ramen en bevolkt door 2 miljoen vleermuizen. Kort voor zonsondergang verlaten ze de grot, in een aaneengesloten wolk die een uur lang de hemel verduistert. In de grot leven ook miljoenen zwaluwen van vier verschillende soorten;

132 Binnen in de Hertengrot, een geologische formatie van anderhalf miljoen jaar oud.

133 Door de bijna 100 km lange Helderwatergrot loopt een deels bevaarbare ondergrondse rivier.

134 Een ondergrondse doorgang, gecreëerd door een trage waterloop; het water is prima te drinken. De officiële route loopt door zo'n tien grotten.

135 De majestueuze gewelven van de Windgrot. In de grot voel je een aangename luchtstroom, helemaal tot de Koningskamer, waar de natuur stalactieten en stalagmieten meesterlijk heeft beeldhouwd.

ze maken eetbare nesten (die vijf eeuwen zijn gebruikt in de traditionele geneeskunst). Direct daarna kom je bij de kleinere Lang-grot, waar je de vleermuizen beter ziet en waar in poelen witte blinde garnaaltjes zwemmen, geheel aangepast aan het donker.

De Helderwatergrot vormt het langste grottenstelsel in Zuidoost-Azië. Hij wordt doorkruist door de Melinau, een bevaarbare ondergrondse rivier die soms onstuimig en woest wordt. Toch zou je dat niet zeggen als je eenmaal buiten de

grot bent, waar je kunt zwemmen in de diepe poel die de rivier voedt. Van hier kun je het parkterrein bereiken, er lunchen en ademen met het bos.

Wie durft, kan zich nog verder wagen naar de grot 'van de oorsprong', in groepen van twaalf en met een korte boottocht en een wandeling. Daar leven grotkrekels, spinnen met lichte ogen en slangen met blauwe schubben. Maar er is altijd een gids om je de weg te wijzen.

Het park telt vele natuurwonderen. Het staat na het Amazonegebied op de

tweede plaats qua biodiversiteit, en op de eerste waar het gaat om zijn unieke geologie, die wordt gekenmerkt door het uitgestrekte grottenstelsel. En dan kent het ook nog eens een buitengewone fauna- en floradiversiteit. Dieren, planten, bloemen en insecten: van orchideeën tot termieten, van herten zo groot als een kat tot vleesetende planten. Door dit alles staat het Mulu National Park op de Unesco Werelderfgoedlijst voor biodiversiteit, unieke geomorfologie en natuurpracht.

DE PENAN, DE OORSPRONKELIJKE BEWONERS

*Halverwege tussen de parkbasis en de Helderwatergrot ligt op de rivieroever een Penandorp. De Penan vormen de primitiefste bevolkingsgroep op Borneo: nog geen 4000 mensen met een onzekere toekomst. Ze zijn een van de laatste volkeren van nomadische jager-verzamelaars die leven in symbiose met het bos, geen landbouw bedrijven en geen particulier landbezit kennen. Ze leven in provisorische hutten van bladrijke takken, altijd in de buurt van bosjes sagopalmen, waarvan ze de kern van de bast gebruiken voor meel. Ze blijven hoogstens twee weken op dezelfde plek en trekken dan verder om te jagen (met giftige pijlen uit blaaspipen) op dieren als herten, apen, nevelpanthers, kleine zwarte beren en vooral baardzwijnen, een wilde soort (*Sus barbatus*) met een dikke baard die behendig in de parkrivieren zwemt. Aan de Sarawak-kant van het park leven de Iban en de Orang Ulu, die veel meer geïntegreerd zijn en graag handeldrijven met bezoekers.*

JAPAN

OP DE PADEN VAN DE KERSENBLOESEM

UIT DERTIGDUIZEND BLOEIENDE BOMEN REGENT
HET ROZE BLOEMBLAADJES DIE OMLAAG-
DWARRELEN NAAR DE GROND. ZO WORDT OP
DE BERG DE YOSHINO DE LENTE VERWELKOMD.

Elk jaar wordt vol verwachting, ja zelfs verering, uitgekeken naar de kersenbloesem, die een theateraal aspect krijgt dat geen enkel ander natuurverschijnsel bezit: de bloei van de kersenbomen tussen eind maart en begin mei is in Japan iets magisch. *Hanami* (letterlijk 'kijken naar bloemen') beperkt zich niet tot het aanschouwen van de kortstondige, intense schoonheid van de kersenbomen waarin de wind speelt, maar is vooral een collectief ritueel, een feestelijk moment om het seizoen van wedergeboorte in te luiden, met wandelingen en picknicks in de natuur.

136 Een bloemenexplosie van 200 variëteiten op de Yoshino, in de prefectuur Nara.

136-137 De woonwijk Meguro in Tokio op het moment waar het hele jaar naar is uitgekeken: de lente.

Wellicht ontbreekt je de tijd om het te doen zoals Will Ferguson het in *Hitching Rides with Buddha* (2006) beschreef. Ferguson volgde de bloeiende *sakura* (*Prunus serrulata*) vanaf het noordelijke Sapporo naar de tuinen van Kagoshima in het diepe zuiden. Maar wel kun je midden in de prefectuur Nara 30.000 bloeiende bomen aanschouwen. Hier ligt de berg Yoshino, al eeuwenlang beschouwd als een van de favoriete plekken om te wandelen tussen de bloemblaadjes die zachtjes neerwarrelen, als in slow motion voortgeblazen door de wind.

De eerste bomen zouden ruim 1300 jaar geleden op de hellingen zijn geplant. Nog steeds groeien er tweehonderd variëteiten van de kersenboom, die bloeien op verschillende tijden overeenkomstig

de vier verschillende gebieden op berg, vanaf de voet tot de top. Daardoor kan de bezoeker bijna een hele maand van de bloesem genieten. De kersenbomen worden 's avonds verlicht en zijn op elk moment met hun steeds wisselende tinten te bewonderen.

De Yoshino is te bereiken per kabelbaan of door in circa 2 uur een steile helling te beklimmen: daar staan kraampjes voor souvenirs en voedsel, dat altijd in roze papier is gewikkeld. Je komt langs tempels, heiligdommen en uitkijpunten. Maar wil je volop genieten van de mystieke sfeer en geen moment missen van de fragiele schoonheid van de bloeiende sakura, volg dan het pad naar de top van de Yoshino, begeleid door het gezang van vogels en de melodie van de wind in de takken.

REISTIPS

WANNEER De bloei van de kersenbomen valt elk jaar anders, maar de data worden vermeld in gedetailleerde berichten en online. De beste periode loopt van eind maart tot eind april.

ZO KOM JE ER Het dichtstbijzijnde station is Yoshino. Vanaf Osaka en Kyoto is het ongeveer anderhalf uur treinen. Er is een parkeerplaats in het dorp aan de voet van de berg en er rijden shuttlebussen.

DIT HEB JE NODIG Goedzittende schoenen, een regenjas (voor het geval dat) en een picknickdeken. Vrouwen kunnen zich onderdompelen in de Japanse cultuur en een kimono dragen, zoals veel vrouwen doen: ze laten zich in hun mooiste outfit fotograferen onder de kersenbomen.

ZWAARTE Je kunt op de berg kortere of langere routes kiezen. Ben je minder fit, dan kun je het Yoshinoyama-station op de berg bereiken met de Senbonzakura-kabelbaan, terwijl mensen met een betere conditie 7,5 km kunnen klimmen naar de top van de berg.

WEBSITES

www.yoshinoyama-sakura.jp/english
www.town.yoshino.nara.jp/kankoevent/kanouki/kaika/
www.jnto.go.jp/sakura/eng/index.php

138 De Nyoirinji-tempel op de Yoshino, omgeven door bloeiende bomen. Het begin van de lente markeert in de shintoreligie dat van vruchtbaarheids- en oogstfeesten.

139 Al is hij moeilijk te bereiken, de Yoshino blijft een favoriete plek voor *hanami*.